

Waardevol is zeker, dat men uitvoerig is ingegaan op de mogelijke betekenis van het bedrijfsspel als terrein van onderzoek voor de sociale wetenschappen. Door de uitvoerige beschrijving van zowel het spel, alsook de opzet en uitvoering van het onderzoek, kan men meedenken met de onderzoekers en dat is op zichzelf erg nuttig. Al te vaak is men tegenwoordig zeer beperkt in zijn rapportering over de opzet en uitvoering van een onderzoek, waardoor ook duplicering uiterst moeilijk wordt. Dat laatste zal ook hier niet gemakkelijk zijn, maar dat ligt dan zeker niet aan de rapportage.

Het eigenlijk onderzoek, dat werd gedaan, was gericht op de toetsing van een viertal hypothesen over de relatie tussen de beslissingscentraliteit en de teamprestaties. Verondersteld werd b.v. dat, wanneer een teamlid als centrale beslissingsleider zou optreden, de (economische) prestatie van het team groter zou zijn dan wanneer dat niet het geval zou zijn. De centraliteit van de deelnemers werd o.a. bepaald door hun bijdragen in de discussies. De prestatie van het team werd afgemeten naar de opbrengst in guldens die zij wisten te vergaren.

Bezieet men deze onderzoeks-opzet kritisch, dan kan men zich afvragen of het wel juist is om, zoals de onderzoekers hebben gedaan, de teamprestatie af te meten naar de economische prestatie die door de groep werd geleverd. Deze is nl. in een dergelijk spel met, van elkaar afhankelijke, groepen altijd medebepaald door wat de andere teams doen. De bereikte economische resultaten kunnen dan ook niet als een echte teamprestatie worden opgevat. Daardoor verschilt deze onderzoekssituatie o.i. ook fundamenteel van die welke door Leavitt en Mulder werd gebruikt.

Dat de opgestelde hypothesen niet werden bevestigd, kan dan ook mede het gevolg zijn van de moeilijkheid om een zuiver criterium voor de groepsprestatie te bepalen. Het is niet geheel duidelijk waarom de onderzoekers ook hier wat onvolledig zijn in hun oriëntatie op reeds verricht onderzoek over deze materie. Een in opzet vergelijkbare studie verricht aan de Univ. van Amsterdam en gepubliceerd in *Mens en Onderneming* (januari 1964) wordt nergens vermeld.

Al met al hebben de auteurs nuttig werk gedaan door belangstelling te wekken voor de mogelijkheden tot onderzoek in dergelijke gesimuleerde situaties. Terecht wordt door de auteurs gesteld, dat juist door de interdisciplinaire aanpak een nieuw veld van onderzoek kan worden aangeboord.

K. J. NIJKERK

MEDEDELINGEN

VIERDE BELGISCH-NEDERLANDSE CONTACTDAGEN

Op 10 november 1967 zullen de vierde Belgisch-Nederlandse contactdagen voor sociologen in 's-Hertogenbosch worden gehouden. De voorbereiding berust aan Belgische zijde bij de Organisatie voor Vlaamse Sociologen, aan Nederlandse zijde bij Drs. H. P. J. van Roosmalen, werkzaam op het Institute of Social Studies te Den Haag, Drs. P. van Daalen en J. K. M. Gevers, beiden werkzaam op het Sociologisch Instituut te Leiden.

Het motief van de voorgaande Belgisch-Nederlandse contactdagen, resp. in 1962 in Antwerpen, in 1963 in Enkhuizen en in 1965 in Brugge gehouden, geldt nog steeds: laten de Belgische en Nederlandse vakgenoten elkaar ontmoeten en zodoende het isolement doorbreken waarmee een aan landsgrenzen gebonden sociologie-beoefening te kampen heeft. De nadruk lag, en ligt voor de komende bijeenkomst eveneens, op het informele contact. Vandaar de aanduiding van

deze dagen, vandaar ook dat de besprekingen in sekties centraal staan. In elk van de sekties zal zowel een Belgische als een Nederlandse inleider één bepaald thema aan de orde stellen, waarna een discussie kan volgen.

De voorlopige sektie-indeling is:

- Organisatiesociologie
- Rechtsociologie
- Godsdienstsociologie
- Methoden en Technieken
- Medische Sociologie
- Onderwijsociologie
- Maatschappelijk werk
- Sociologie van de ontwikkelingslanden.

Een algemene inleiding door een Belg en een Nederlander te houden, zal als opening resp. sluiting van deze dagen dienen.

Traditiegetrouw zal ook ontspanning geboden worden — hetgeen niet wil zeggen dat daarmee de mogelijkheden voor de deelnemers uitgeput zijn.

Bovendien wordt gelegenheid gegeven de grote Jeroen Bosch tentoonstelling te bezoeken.

Voor nadere inlichtingen en voorlopige opgaven richt men zich tot J. K. M. Gevers, Sociologisch Instituut, Stationsplein 242, Leiden.

CONFERENTIE BOEKMAN-STICHTING

Op 17 en 18 november 1967 organiseert het kunstsociologisch studiecetrum, de Dr. E. Boekmanstichting, in het Minervapaviljoen te Amsterdam een conferentie welke gewijd zal zijn aan problemen samenhangend met het bestaan en de werking van selecterende instanties t.a.v. opdracht, uitgave en uitvoering van nieuwe (orkest)composities.

Ter conferentie zal het woord worden gevoerd door Prof. Dr. J. Pen, Dr. H. de Jager, de componisten Hans Kox en Reinbert de Leeuw en Drs. P. Brunsmann, medewerker van de Boekmanstichting. Deze laatste zal ingaan op de resultaten van een onderzoek onder componisten en dirigenten naar de muzikale produktie in 1964, 1965 en 1966 en de lotgevallen daarvan i.v.m. bovengenoemde problematiek. Een samenvatting van de uitkomsten van dit onderzoek wordt vooraf aan de deelnemers toegezonden. Vrijdagmiddag worden de referaten gehouden, vrijdagavond vinden er sectiebesprekingen plaats, terwijl zaterdagmorgen verslag wordt uitgebracht, gevolgd door een forumdiscussie.

De Boekmanstichting is gevestigd: Keizersgracht 609 te Amsterdam.

TER RECENSIE ONTVANGEN PUBLIKATIES

(De redactie houdt zich het recht voor hieruit een keuze te doen ter bespreking)

E. Abma, *Wageningse eerstejaarsstudenten 1965: Deel I. Enkele achtergronden van de Studiekeuze*, Bulletin nr. 27 (Wageningen: Afdelingen voor sociale wetenschappen aan de landbouwhogeschool, 1967).

J. van Baal, *Mensen in verandering: Ontstaan en groei van een nieuwe cultuur in ontwikkelingslanden*, Floret 19 (Amsterdam: Arbeiderspers, 1967) f 6,90.

E. Bodzenta (Hrsg.), *Soziologie und Soziologiestudium* (Wien: Springer Verlag, 1966) \$ 3.50.